

- 1704 / 1 - 97 / 98

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

10 AUGUSTUS 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 1410, § 4, van
het Gerechtelijk Wetboek**

(Ingediend door de heer Geert Bourgeois)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 1410, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek beperkt, onder verwijzing naar artikel 1409, de vatbaarheid voor beslag en de overdraagbaarheid van diverse provisies, onderhoudsuitkeringen, pensioenen, vergoedingen, alsmede van een reeks voordelen waarin de sociale wetgeving voorziet, zoals werkloosheidsuitkeringen, vergoedingen voor arbeidsongeschiktheid en invaliditeitsuitkeringen. Artikel 1410, § 2, verbiedt het beslag op of de overdracht van een aantal uitkeringen. Artikel 1410, § 4, voorziet, door het invoeren van een stelsel van teruginning, in een afwijking van de beperking of het verbod van beslag of overdracht vastgesteld bij respectievelijk § 1 en § 2.

Uit die teksten vloeit voort dat bedragen uitbetaald als tegemoetkomingen aan mindervaliden, gewaarborgd inkomen voor bejaarden, bestaansminimum en maatschappelijke dienstverlening niet vatbaar zijn voor beslag. Anderzijds kunnen bedragen uitbetaald als tegemoetkoming aan mindervaliden en gewaar-

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

- 1704 / 1 - 97 / 98

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

10 AOUT 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 1410, § 4, du code
judiciaire**

(Déposée par M. Geert Bourgeois)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 1410, § 1er, du Code judiciaire limite, par référence à l'article 1409, la saisissabilité et la cessibilité de diverses provisions, pensions alimentaires, pensions, indemnités ainsi que d'une série d'avantages prévus par la législation sociale, telles les allocations de chômage, les indemnités d'incapacité de travail et les allocations d'invalidité. L'article 1410, § 2, du même Code interdit la saisie ou la cession d'une série de prestations. L'article 1410, § 4, du même Code prévoit une possibilité de récupération qui déroge à l'interdiction et à la limitation de saisie et de cession prévues par l'article 1410, §§ 1er et 2.

Il résulte de ces textes que les sommes payées au titre d'allocations aux handicapés, de revenu garanti aux personnes âgées, de minimum de moyens d'existence et d'aide sociale sont insaisissables, mais que celles payées au titre d'allocations aux handicapés et de revenu garanti aux personnes âgées peuvent faire

(*) Quatrième session de la 49ème législature

borgd inkomen voor bejaarden wel ambtshalve worden teruggeïnd op later uitgekeerde prestaties, terwijl die mogelijkheid uitgesloten is voor bedragen uitbetaald als bestaansminimum en maatschappelijke dienstverlening.

Aldus voert artikel 1410, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek een verschil in behandeling in tussen diegenen die de in die bepaling beoogde bedragen genieten (die slechts ten dele vatbaar zijn voor beslag of overdracht of waarvan het beslag of de overdracht verboden is, maar die wel ambtshalve kunnen worden teruggeïnd) en de begunstigden van de voordelen die zijn toegekend als bestaansminimum of maatschappelijke dienstverlening (die niet vatbaar zijn voor beslag, noch voor overdracht, noch voor ambtshalve teruginning).

Van de in artikel 1410, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek vermelde uitkeringen beogen het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, de tegemoetkoming aan mindervaliden en het bestaansminimum een inkomen bepaald door de wet te verschaffen aan diegenen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Gelet op die doelstelling die de drie stelsels met elkaar gemeen hebben, is het niet verantwoord om, op grond van het enkele criterium van de financieringsbron, de begunstigden ervan verschillend te behandelen op het stuk van de mogelijkheid om het ten onrechte uitgekeerde bedrag terug te innen, zoals zulks geregeld wordt door artikel 1410, § 4, dat de begunstigde van het bestaansminimum de mogelijkheid biedt aan de erin vermelde regel te ontsnappen, terwijl de begunstigden van de tegemoetkomingen aan de gehandicapten en van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden wel aan die regel onderworpen zijn.

Daarentegen bestaat de maatschappelijke dienstverlening die op grond van de wet van 8 juli 1976 wordt toegekend, niet in de toekenning van sommen waarvan het bedrag in die wet is gepreciseerd. Die wet voorziet enkel in een zodanige hulp (die niet noodzakelijkerwijs geldelijk is) dat de begunstigde een leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Het gaat dus om een drempel onder welke naar het oordeel van de wetgever hieraan afbreuk zou worden gedaan, zodat hij de onvatbaarheid voor beslag en het onoverdraagbaar karakter heeft gewaarborgd van de sommen die als maatschappelijke dienstverlening worden toegekend.

Op grond van wat voorafgaat, oordeelde het Arbitragehof bij arrest nr. 66/97 van 6 november 1997 dat artikel 1410, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat het geen ambtshalve teruginning toestaat van de ten onrechte als bestaansminimum uitbetaalde gel-

l'objet d'une récupération d'office sur des prestations ultérieurement fournies, alors que cette possibilité est exclue pour celles payées au titre de minimum de moyens d'existence et d'aide sociale.

L'article 1410, § 4, du Code judiciaire crée ainsi une différence de traitement entre les bénéficiaires des sommes qu'il vise (dont la saisie ou la cession ne peut être que partielle ou est interdite, mais qui peuvent faire l'objet d'une récupération d'office) et les bénéficiaires des avantages qui sont accordés à titre de minimum de moyens d'existence ou d'aide sociale (qui ne peuvent faire l'objet ni d'une saisie, ni d'une décision, ni d'une récupération d'office).

Parmi les prestations mentionnées à l'article 1410, § 2, du Code judiciaire, le revenu garanti aux personnes âgées, l'allocation aux handicapés et le minimum de moyens d'existence visent à procurer un revenu fixé par la loi à ceux qui ne disposent pas à suffisance d'autres moyens de subsistance. Eu égard à cette finalité commune aux trois régimes, il n'est pas justifié, sur la base du seul critère de la source du financement, de traiter différemment leurs bénéficiaires au regard de la possibilité de restitution de l'indu réglée par l'article 1410, § 4, du Code judiciaire, lequel permet au bénéficiaire du minimum de moyens d'existence d'échapper à la règle qu'il prévoit, alors que les bénéficiaires des allocations aux handicapés et du revenu garanti aux personnes âgées y sont soumis.

En revanche, l'aide sociale octroyée sur la base de la loi du 8 juillet 1976 ne consiste pas en l'octroi de sommes dont le montant est précisé par cette loi. Celle-ci prévoit seulement un secours (qui n'est pas nécessairement pécuniaire) tel que le bénéficiaire puisse mener une vie conforme à la dignité humaine. Il s'agit donc d'un seuil en deçà duquel le législateur estime qu'il serait porté atteinte à cette exigence, de sorte qu'il a garanti le caractère insaisissable et incessible des sommes octroyées au titre d'aide sociale.

Sur la base de ce qui précède, la Cour d'arbitrage a statué, dans son arrêt n° 66/97 du 6 novembre 1997, que l'article 1410, § 4, du Code judiciaire viole les articles 10 et 11 de la Constitution en tant qu'il ne permet pas de récupération d'office des sommes indûment payées à titre de minimum de moyens d'exis-

den. Dezelfde bepaling schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet doordat zij de terugwinning niet mogelijk maakt wat de ten onrechte verstrekte maatschappelijke dienstverlening betreft.

Dit wetsvoorstel beoogt dan ook artikel 1410, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek in overeenstemming te brengen met de Grondwet.

G. BOURGEOIS

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1410, §4 van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden «evenals de ten onrechte als bestaansminimum uitbetaalde gelden» ingevoegd tussen de woorden «bejaarden» en het woord «ambts-halve».

11 juni 1998

G. BOURGEOIS

tence. La même disposition ne viole par les articles 10 et 11 de la Constitution en tant qu'elle ne permet pas ladite récupération en ce qui concerne l'aide sociale indûment payée.

La présente proposition de loi vise dès lors à conformer l'article 1410, § 4, du Code judiciaire au prescrit de la Constitution.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 1410, § 4, du Code judiciaire, les mots «ainsi que les sommes indûment payées à titre de minimum de moyens d'existence» sont insérés entre le mot «âgées» et le mot «peuvent».

11 juin 1998.